

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA JEVGENIJA TANČEVA [EVGENI TANCHEV]
SECINĀJUMI,
sniegti 2021. gada 3. jūnijā¹

Lieta C-825/19

Beeren-, Wild-, Feinfrucht GmbH
pret
Hauptzollamt Erfurt

(*Thüringer Finanzgericht* (Tīringenes Finanšu tiesa, Vācija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Muitas savienība – Regula (ES) Nr. 952/2013 – Galapatēriņa procedūra – Secīga atļauja ar atpakaļejošu spēku – Piemērojamība laikā – Nosacījumi

1. Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz diviem atšķirīgiem jautājumiem. Pirmkārt, uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 952/2013 (2013. gada 9. oktobris), ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu² (turpmāk tekstā – “Savienības Muitas kodekss”), 211. panta piemērošanu laikā un, otrkārt, Komisijas Regulas (EEK) Nr. 2454/93 (1993. gada 2. jūlijs), ar ko nosaka īstenošanas noteikumus Padomes Regulai (EEK) Nr. 2913/92³ (turpmāk tekstā – “Kopienas Muitas kodeksa īstenošanas regula”), 294. panta 2. punkta interpretāciju, ja tiek konstatēts, ka Regulas Nr. 952/2013 211. pants nav piemērojams *ratione temporis*.

2. *Thüringer Finanzgericht* (Tīringenes Finanšu tiesa, Vācija; turpmāk tekstā – “iesniedzējtiesa”) ir iesniegusi Tiesai četrus atsevišķus jautājumus, no kuriem pirmie trīs jautājumi attiecas uz Savienības Muitas kodeksa 211. panta piemērošanu laikā, bet pēdējais jautājums attiecas uz Kopienas Muitas kodeksa īstenošanas regulas 294. panta 2. punkta interpretāciju. Ņemot vērā Tiesas lūgumu, šajos secinājumos iztirzāšu tikai pirmos trīs jautājumus.

¹ Oriģinālvaloda – angļu.

² OV 2013, L 269, 1. lpp.

³ OV 1993, L 253, 1. lpp.

I. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

1. Regula Nr. 952/2013

3. Savienības Muitas kodeksa 211. pantā “Atļauja” ir noteikts:

“1. Muitas dienestu atļauja ir vajadzīga:

a) lai izmantotu [...] galapatēriņa procedūru;

b) [...].

Atļaujā izklāsta nosacījumus, saskaņā ar kuriem ir atļauta vienas vai vairāku pirmajā apakšpunktā minēto procedūru izmantošana [...].

2. Muitas dienesti piešķir atļauju ar atpakaļejošu datumu, ja ir izpildīti visi turpmāk norādītie nosacījumi:

a) var pierādīt, ka ir ekonomiska vajadzība;

b) pieteikums nav saistīts ar krāpšanas mēģinājumu;

c) pieteikuma iesniedzējs, pamatojoties uz uzskaites vai reģistra datiem, ir apliecinājis, ka:

i) ir izpildītas visas procedūras prasības;

ii) attiecīgā gadījumā preces var identificēt attiecībā uz aptverto laikposmu;

iii) šādas uzskaites vai reģistri ļauj procedūru kontrolēt;

d) ir iespējams izpildīt visas formalitātes, kas vajadzīgas, lai noregulētu preču statusu, tostarp, vajadzības gadījumā, attiecīgo deklarāciju atzīt par nederīgu;

e) trīs gados pēc dienas, kad pieteikums tika pieņemts, pieteikuma iesniedzējam nav piešķirta atļauja ar atpakaļejošu spēku;

f) ekonomisko apstākļu izskatīšana nav vajadzīga, izņemot gadījumus, kad pieteikums attiecas uz tāda paša veida darbības vai preču atļaujas atjaunošanu;

g) pieteikums neattiecas uz uzglabāšanas vietas darbībām attiecībā uz preču uzglabāšanu muitas noliktavās;

h) ja pieteikums attiecas uz tāda paša veida darbības un preču atļauju pagarināšanu, pieteikumu iesniedz trīs gados pēc sākotnējās atļaujas derīguma termiņa beigām.

Muitas dienesti var piešķirt atļauju ar atpakaļejošu spēku arī tad, ja preces, uz kurām attiecās muitas procedūra, vairs nav pieejamas laikā, kad tika pieņemts šādas atļaujas pieteikums.

[..]”

4. Savienības Muitas kodeksa⁴ 288. pantā “Procedūras uzsākšana” ir paredzēts:

“1. Regulas [saraksts ar pantiem, bet neieskaitot 211. pantu] pantu piemēro no 2013. gada 30. oktobr[a].

2. Pantus, izņemot tos, kas minēti 1. punktā, piemēro no 2016. gada 1. maij[a].”

2. Deleģētā regula (ES) 2015/2446

5. Deleģētās regulas (ES) 2015/2446⁵ 172. pantā “Atpakaļejošs spēks” ir paredzēts:

“1. Ja muitas dienesti atļauju piešķir ar atpakaļejošu spēku saskaņā ar Kodeksa 211. panta 2. punktu, tad atļauja stājas spēkā agrākais pieteikuma saņemšanas dienā.

[..]

3. Ja pieteikums attiecas uz atļaujas atjaunošanu tāda paša veida darbībai un precēm, tad atļauju var piešķirt ar atpakaļejošu spēku no sākotnējās atļaujas derīguma termiņa beigu datuma.

[..]”

6. Īstenošanas regulas 2015/2446 256. pantā ir paredzēts:

“[..]

[Šo regulu] piemēro no 2016. gada 1. maija.

[..]”

II. Fakti, tiesvedība un uzdotie jautājumi

7. *Beeren-, Wild-, Feinfrucht GmbH* (turpmāk tekstā – “*BWF*”) importē, apstrādā un pārdod sālījumā konservētas sēnes. *BWF* līdz 2012. gada 31. decembrim bija derīga atļauja šādu sēņu importam no valstīm, kas nav Savienības dalībvalstis, un to laišanai brīvā apgrozībā īpašam lietojumam. *BWF* atkārtoti izmantoja šo atļauju pirms tās derīguma termiņa beigām. Uzņēmums nepieprasīja atļaujas pagarināšanu. Saskaņā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu šī neizdarība bija saistīta ar “izpratnes trūkumu”. Pēc 2012. gada 31. decembra *BWF* turpināja importēt sēnes no valstīm, kas nav Savienības dalībvalstis, lai tās laistu brīvā apgrozībā, un nepieprasīja nekādu labvēlīgu muitas režīmu šim importam. *BWF* samaksāja izrietošos muitas nodokļus, kuru izmaksas tas nespēja nodot saviem klientiem.

⁴ Labots ar labojumu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 952/2013 (2013. gada 9. oktobris), ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu (OV 2013, L 287, 90. lpp.).

⁵ Komisijas Deleģētā regula (ES) 2015/2446 (2015. gada 28. jūlijs), ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 952/2013 attiecībā uz sīki izstrādātiem noteikumiem, kuri attiecas uz dažiem Savienības Muitas kodeksa noteikumiem (OV 2015, L 343, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “Savienības Muitas kodeksa deleģētā regula”).

8. Fakts, ka atļaujai ir beidzies derīguma termiņš, tika atklāts uzņēmuma auditā. 2015. gada 9. janvārī *BWF* pieprasīja sākotnējās atļaujas pagarināšanu (turpmāk tekstā – “secīga atļauja”). 2015. gada 14. janvārī *Hauptzollamt Erfurt* (Galvenā muitas iestāde, Erfurte, Vācija; turpmāk tekstā – “*Hauptzollamt*”) no 2015. gada 9. janvāra (t.i., no pieteikuma iesniegšanas dienas) piešķīra secīgu atļauju ar atpakaļejošu spēku; tā atteicās to piešķirt ar atpakaļejošu spēku no iepriekšējās atļaujas termiņa beigām (proti, no 2013. gada 1. janvāra).

9. Atsaucoties uz saspringto ekonomisko situāciju notiekošās pārstrukturēšanas kontekstā, *BWF* vēlreiz pieprasīja piešķirt secīgu atļauju no 2013. gada 1. janvāra. *Hauptzollamt* ar 2015. gada 13. maija lēmumu noraidīja šo lūgumu, uzskatot, ka nav izpildīti nosacījumi atļaujas ar atpakaļejošu spēku piešķiršanai saskaņā ar Kopienas Muitas kodeksa īstenošanas regulas 294. panta 2. punktu un/vai Kopienas Muitas kodeksa īstenošanas regulas 294. panta 3. punktu.

10. *BWF* par šo lēmumu iesniedza administratīvu pārsūdzību. *Hauptzollamt* noraidīja šo administratīvo pārsūdzību ar 2016. gada 6. aprīļa lēmumu, un 2016. gada 3. maijā *BWF* iesniedza prasību par šo lēmumu iesniedzējtiesā.

11. Šīs darbības kontekstā *BWF* apgalvoja, ka secīgas atļaujas ar atpakaļejošu spēku piešķiršana būtu jāreglamentē Savienības Muitas kodeksa 211. pantam, nevis Kopienas Muitas kodeksa īstenošanas regulas 294. pantam, jo pirmā no minētajām tiesību normām kā procesuāla tiesību norma būtu jāpiemēro ar atpakaļejošu spēku izskatāmajā lietā.

12. 2019. gada 21. martā un līdz ar to, kamēr vēl norisinājās pamatlieta, *Hauptzollamt* pieņēma jaunu lēmumu, pamatojoties uz Kopienas Muitas kodeksa īstenošanas regulas 294. pantu, aizstājot 2015. gada 13. maija lēmumu (lēmuma veidā par 2016. gada 6. aprīļa administratīvo pārsūdzību), un atkārtoti noraidīja *BWF* pieteikumu par tā secīgās atļaujas ar atpakaļejošu spēku pagarināšanu no 2013. gada 1. janvāra. Šis lēmums tika balstīts uz citu pamatojumu nekā iepriekšējais lēmums. Tieši šis vēlākais 2019. gada 21. marta lēmums tagad ir tiesvedības priekšmets iesniedzējtiesā.

13. Šādos apstākļos iesniedzējtiesa nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 952/2013 (2013. gada 9. oktobris), ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu (OV 2013, L 269, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “Savienības Muitas kodekss”), 211. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka to piemēro tikai pieteikumiem, kuru atpakaļejošais atļaujas periods sāktos 2016. gada 1. maijā?
- 2) Ja uz pirmo jautājumu tiek atbildēts noliedzoši: vai Savienības Muitas kodeksa 211. pantu pieteikumiem par atļaujas izsniegšanu ar atpakaļejošu spēku, ja atļaujas periods beidzas pirms 2016. gada 1. maija, piemēro tikai gadījumā, kad atļauja ar atpakaļejošu spēku ir tikusi pieprasīta pirms jauno tiesību spēkā stāšanās, taču muitas iestādes šādus pieteikumus pēc 2016. gada 1. maija pirmo reizi ir noraidījušas?
- 3) Ja uz otro jautājumu tiek atbildēts noliedzoši: vai Savienības Muitas kodeksa 211. pantu pieteikumiem par atļaujas izsniegšanu ar atpakaļejošu spēku, ja atļaujas periods beidzas pirms 2016. gada 1. maija, piemēro arī gadījumā, kad muitas iestādes šādus pieteikumus jau ir noraidījušas pirms 2016. gada 1. maija un arī pēc tam (ar citu pamatojumu)?

- 4) Ja uz pirmo un otro jautājumu tiek atbildēts apstiprinoši un uz trešo jautājumu tiek atbildēts noliedzoši: vai Komisijas Regulas (EEK) Nr. 2454/93 (1993. gada 2. jūlijs), ar ko nosaka īstenošanas noteikumus Regulai (EEK) Nr. 2913/92 (OV 1993, L 253, 1. lpp.), 294. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka:
- a) atļauja ar atpakaļejošu spēku līdz brīdim, kad iepriekš izsniegtā atļauja zaudēja spēku, kā ir paredzēts 294. panta 3. punktā, varēja tikt izsniegta ilgākais uz atpakaļejošu viena gada periodu pirms pieteikuma iesniegšanas brīža; un
 - b) vai arī attiecībā uz secīgo atļauju saskaņā ar 294. panta 2. punktu ir jāpastāv pierādījumiem par ekonomisku vajadzību un ir jābūt izslēgtam krāpšanas mēģinājumam vai acīmredzamai nolaidībai, kā ir paredzēts 294. panta 3. punktā?”

14. Rakstveida apsvērumus iesniedza *BWF* un Eiropas Komisija. Netika lūgts rīkot tiesas sēdi, un tā arī netika rīkota.

III. Vērtējums

A. Ievada apsvērumi

15. Ar pirmajiem trim jautājumiem iesniedzējtiesa būtībā lūdz skaidrojumu par Savienības Muitas kodeksa 211. panta 2. punkta piemērojamību laikā un it īpaši par to, vai šis noteikums var būt piemērojams *ratione temporis* tādā situācijā, kāda ir pamatlietā.

16. Kā Tiesa atkārtoti ir nospriedusi, jauna tiesību norma ir piemērojama, sākot no tā tiesību akta stāšanās spēkā, ar ko tā ir ieviesta, un, lai gan tā nav piemērojama tiesiskajām situācijām, kuras ir radušās un galīgi nostabilizējušās agrāka likuma spēkā esamības laikā, tā ir piemērojama to sekām nākotnē, kā arī jaunām tiesiskām situācijām⁶.

17. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru procesuālās tiesību normas parasti tiek piemērotas visām tiesvedībām, kuras tiek izskatītas to spēkā stāšanās laikā, turpretī materiālās tiesību normas parasti interpretē kā tādas, kas principā neattiecas uz situācijām, kuras pastāvējušas pirms to stāšanās spēkā, ja vien no to noteikumiem, mērķiem vai vispārējās shēmas skaidri neizriet, ka tām ir jāpiešķir šāda ietekme⁷.

18. Tāpēc vispirms pievērsīšos jautājumam par to, vai Savienības Muitas kodeksa 211. panta 2. punkts ir jāinterpretē kā materiāla vai kā procesuāla tiesību norma. Tā kā esmu nonācis pie secinājuma, ka Savienības Muitas kodeksa 211. panta 2. punktā patiesi ir noteikta materiāla tiesību norma, otrām kārtām pievērsīšos jautājumam par to, vai no šīs normas formulējuma, mērķiem vai vispārējās struktūras skaidri izriet, ka tā tomēr ir jāpiemēro ar atpakaļejošu spēku.

⁶ Spriedums, 2015. gada 26. marts, Komisija/*Moravia Gas Storage* (C-596/13 P, EU:C:2015:203, 32. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁷ Spriedumi, 1981. gada 12. novembris, *Meridionale Industria Salumi* u.c. (no 212/80 līdz 217/80, EU:C:1981:270, 9. punkts); 2006. gada 23. februāris, *Molenbergnatie* (C-201/04, EU:C:2006:136, 31. punkts); 2008. gada 11. decembris, Komisija/*Freistaat Sachsen* (C-334/07 P, EU:C:2008:709, 44. punkts); un 2015. gada 26. marts, Komisija/*Moravia Gas Storage* (C-596/13 P, EU:C:2015:203, 33. punkts). Turklāt Tiesa sprieduma *Meridionale Industria Salumi* u.c. 11. un 12. punktā nosprieda, ka procesuālās un materiālās normas regulai, kura veido nedalāmu kopumu un kuras atsevišķos noteikumus nevar interpretēt atsevišķi, nevar būt ar atpakaļejošu spēku, “ja vien nav pietiekami skaidras norādes, kas liek izdarīt [šādu] secinājumu”.

B. Vai Savienības Muitas kodeksa 211. panta 2. punkts ir materiāla vai procesuāla tiesību norma?

19. Iesniedzējtiesa lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu norāda, ka tā Savienības Muitas kodeksa 211. pantu uzskata būtībā par procesuālu tiesību normu. Atbalstot šo viedokli, iesniedzējtiesa norāda uz noteikuma izvietojumu Savienības Muitas kodeksa struktūrā un tā saturu. Pieteikuma iesniedzējs pamatlietā apgalvo arī, ka Regulas Nr. 952/13 211. pants ir jāuzskata par procesuālu tiesību normu.

20. Es nepiekrītu šādai analīzei.

1. Savienības Muitas kodeksa 211. panta 2. punkta saturs

21. Lai gan Tiesa vēl nav izskatījusi jautājumu par to, vai Savienības Muitas kodeksa 211. panta 2. punkts būtu jāuzskata par materiālu vai procesuālu tiesību normu, un to, vai šis noteikums būtu jāinterpretē ar atpakaļejošu spēku, Tiesa tomēr vairākās lietās ir pievērsusies atšķirībai starp materiālajām un procesuālajām tiesību normām muitas tiesību jomā. Tiesa parasti ir nospriedusi, ka noteikumi, kas nosaka muitas parāda esamību (vai summu), ir “materiālas tiesību normas”, kuras parasti nevar piemērot ar atpakaļejošu spēku.

22. 2006. gada 23. februāra spriedumā *Molenbergnatie* (C-201/04, EU:C:2006:136) un 2005. gada 8. septembra spriedumā *Beemsterboer Coldstore Services* (C-293/04, EU:C:2006:162) Tiesa attiecīgi nosprieda, ka tiesību normas, kas reglamentē pašu muitas parādu, un tiesību normas, kas reglamentē nosacījumus, saskaņā ar kuriem atbildīgā persona ir atbrīvota no ievadmuitas pēcmuitošanas, ir materiālas tiesību normas.

23. Tādējādi lietā *Molenbergnatie* Tiesa uzskatīja, ka Regulas (EEK) Nr. 2913/92⁸ 221. panta 1. un 2. punkts par “nodokļa summas” paziņošanu parādniekam ir pieņemts kā pilnīgi procesuāla rakstura tiesību normas⁹. Šīs tiesību normas nereglamentēja muitas parāda esamību.

24. Turpretim Tiesa atzina, ka KMK 221. panta 3. punkts “pats regulē muitas parādu”¹⁰. Šajā punktā bija paredzēts, ka “paziņošana parādniekam [nav] vajadzīga” pēc triju gadu termiņa izbeigšanās, skaitot no muitas parāda rašanās dienas. Tā kā parādam, pēc Tiesas domām, bija “noilgums un tā tad – dzēšana”, beidzoties šim termiņam, Tiesa secināja, ka noteikums ir materiāla tiesību norma¹¹. KMK 221. panta 3. punktu nevarēja piemērot tāda muitas parāda atgūšanai, kas radies pirms 1994. gada 1. janvāra – šī noteikuma spēkā stāšanās dienas¹².

25. Spriedumā *Beemsterboer Coldstore Services* Tiesa nosprieda, ka KMK 220. panta 2. punkta b) apakšpunkts ir materiāla tiesību norma, “ciktāl [tas] nosaka nosacījumus, kuros par nodokļu samaksu atbildīgā persona ir atbrīvota no pēcmuitošanas ievadmuitas samaksas, ja ir notikusi

⁸ Padomes Regula (EEK) Nr. 2913/92 (1992. gada 12. oktobris) par Kopienas Muitas kodeksa izveidi (OV 1992, L 302, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “KMK”).

⁹ Spriedums, 2006. gada 23. februāris, *Molenbergnatie* (C-201/04, EU:C:2006:136, 36. punkts).

¹⁰ Turpat, 39. punkts.

¹¹ Turpat, 41. punkts.

¹² Turpat, 42. punkts. Skat. kritisku viedokli par Tiesas vērtējumu lietā *Molenbergnatie* ģenerālvokātes E. Šarpstones [E. Sharpston] secinājumos apvienotajās lietās *Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb* (no C-278/07 līdz C-280/07, EU:C:2008:521, 31. un 32. punkts). Ģenerālvokātes E. Šarpstones secinājumos izteiktā kritika tomēr attiecas uz to, vai noilguma termiņa beigšanās faktiski dzēš muitas parādu (kā Tiesa nosprieda spriedumā *Molenbergnatie*) un līdz ar to – vai noilguma termiņš faktiski reglamentē pašu parādu. Ar to gan netika apšaubīts konstatējums, ka tiesību norma, kas reglamentē parādu, būtu jāuzskata par materiālu tiesību normu.

muitas dienestu kļūda”¹³. Ģenerālvokātes J. Kokotes [*J. Kokott*] vārdiem sakot, noteikumam bija materiāls saturs, jo tas “kalpo tam, lai noteiktu, vai muitas parādniekam vēl ir jāmaksā pēc likuma uzliedzamā nodokļa summa”¹⁴.

26. Lietā *Mitsui & Co. Deutschland* (C-256/07, EU:C:2009:167) Tiesa atturējās skaidri raksturot noteikumu, kurā noteikts 12 mēnešu laika ierobežojums dažām cenu korekcijām, kas jāņem vērā kā materiāla (nevis procesuāla) tiesību norma. Tā vietā Tiesa atteicās piešķirt attiecīgajam noteikumam atpakaļejošu spēku, pamatojoties uz faktu, ka jaunā, īsākā termiņa ierobežojuma ar atpakaļejošu spēku piemērošana šīm korekcijām “grauj tiesisko palāvību”¹⁵. Tomēr ģenerālvokāts J. Mazaks [*J. Mazák*] secinājumos šajā lietā skaidri norādīja, ka attiecīgā noteikuma materiālā būtība izriet no tā, ka tas “paredz nosacījumus, lai piemērotu tiesības veikt grozījums preču darījuma vērtībā”¹⁶. Jāpiebilst, ka šī vērtība noteica muitas parāda summu.

27. Ir noderīgi veikt nošķirumu, pamatojoties uz to, vai attiecīgās tiesību normas nosaka muitas parāda esamību vai summu. Kā Komisija uzsver savos apsvērumos, atbrīvojums no muitas nodokļa vai muitas nodokļa nepiemērošana identiskām precēm, kas tiek importētas vienlaikus un vienādos faktiskos apstākļos, nevar būt atkarīga no administratīvās procedūras vai tiesvedības ilguma. Vienam un tam pašam faktisko apstākļu kopumam, kas rodas vienlaikus, būtu jāizveido viens un tas pats muitas parāds, un pret tiem būtu jāattiecas saskaņā ar tām pašām materiālajām tiesību normām.

28. Piemērojot šo loģiku iesniedzējtiesas uzdotajiem jautājumiem, Savienības Muitas kodeksa 211. panta 2. punktu es uzskatu par materiālu noteikumu.

29. Savienības Muitas kodeksa 211. panta 2. punktā angļu valodas versijā¹⁷ teikts, ka “the customs authorities shall grant an authorisation with retroactive effect” [*muitas dienesti piešķir atļauju ar atpakaļejošu datumu*], ja ir izpildīti visi uzskaitītie nosacījumi. Tā kā nebija šādas atļaujas, kas attiektos uz *BWF* attiecīgo preču importu laikposmā no 2013. gada 1. janvāra līdz 2015. gada 8. janvārim, par šo preču importu bija jāmaksā muitas nodokļi.

30. Tomēr, ja *BWF* tiktu piešķirta atļauja ar atpakaļejošu spēku vai nu saskaņā ar Savienības Muitas kodeksa 211. panta 2. punktu, vai saskaņā ar Kopienas Muitas kodeksa īstenošanas regulas 294. pantu, tiktu piemērots atbrīvojums galapatēriņam, un *BFW* varētu pieteikties uz samaksāto muitas nodokļu atmaksu.

31. Visu Savienības Muitas kodeksa 211. pantā uzskaitīto nosacījumu izpilde ir ne tikai nosacījums atļaujas piešķiršanai ar atpakaļejošu spēku, bet – uz brīdi neņemot vērā Savienības Muitas kodeksa 211. panta 2. punkta franču valodas versiju – faktiski pieprasa muitas dienestiem piešķirt šādu atļauju pēc pieteikuma. Šī atļauja savukārt nosaka muitas parāda esamību par attiecīgajām precēm.

32. Saskaņā ar šo secinājumu 22.–26. punktā minēto judikatūru, pēc manām domām, Savienības Muitas kodeksa 211. panta 2. punkts ir jāuzskata par materiālu tiesību normu.

¹³ Spriedums, 2006. gada 9. marts, *Beemsterboer Coldstore Services* (C-293/04, EU:C:2006:162, 20. punkts).

¹⁴ Skat. ģenerālvokātes J. Kokotes secinājumus lietā *Beemsterboer Coldstore Services* (C-293/04, EU:C:2005:527, 24. punkts).

¹⁵ Spriedums, 2009. gada 19. marts, *Mitsui & Co. Deutschland* (C-256/07, EU:C:2009:167, 36. punkts).

¹⁶ Šo secinājumu 47. punkts.

¹⁷ Vēlos norādīt, ka franču valodas versija atšķiras no angļu valodas: “Les autorités douanières peuvent accorder une autorisation avec effet rétroactif [...]” (mans izcēlums). Šķiet, ka bulgāru, dāņu, vācu, itāļu, poļu, slovāku un zviedru valodas versija atbilst angļu valodas versijai. Atšķirība nav noteicoša analīzei, kas veikta šajos secinājumos.

33. Rūpīgāk aplūkojot atsevišķos nosacījumus, kas uzskaitīti Savienības Muitas kodeksa 211. panta 2. punkta a)–h) apakšpunktā, tie šo viedokli tikai apstiprina.

34. Minētajā a) apakšpunktā ir prasīts “pierādīt, ka ir ekonomiska vajadzība”, bet b) apakšpunktā ir prasīts, lai pieteikums nebūtu saistīts ar krāpšanas mēģinājumu. Ne ekonomisku vajadzību esamība, ne krāpšanas neesamība neattiecas uz procesuāliem jautājumiem; tās drīzāk ir pamatprasības, kas jāizpilda, lai pretendētu uz atļauju ar atpakaļejošu spēku. Kaut arī a) apakšpunktā ir prasīts “pierādīt” ekonomisko vajadzību, tajā nav aplūkoti procesuālie jautājumi, kas saistīti ar šādu pierādījumu sniegšanu.

35. Minētajā c) apakšpunktā ir prasīts, lai pieteikuma iesniedzējs, pamatojoties uz uzskaites vai reģistra datiem, apliecinātu, ka ir izpildītas visas procedūras prasības, ka attiecīgā gadījumā preces var identificēt attiecībā uz aptverto laikposmu un ka šāda uzskaitē vai reģistrā ļauj procedūru kontrolēt; d) apakšpunktā tiek prasīts, lai būtu iespējams izpildīt visas formalitātes, kas vajadzīgas, lai noregulētu preču statusu, un f) apakšpunktā ir paredzēts, ka “ekonomisko apstākļu izskatīšana nav vajadzīga”. Kaut arī šie noteikumi attiecas uz procesuāliem jautājumiem, tajos nav aplūkots veids, kādā šīs prasības būtu jāizpilda vai kā šie pierādījumi būtu jāsniedz, bet gan ir izklāstīti nosacījumi atļaujas piešķiršanai ar atpakaļejošu spēku.

36. Minētajā e) apakšpunktā ir nosacījums, ka trijos gados pēc dienas, kad pieteikums ir pieņemts, pieteikuma iesniedzējam nav piešķirta atļauja ar atpakaļejošu spēku, g) apakšpunktā ir noteikts, ka pieteikums neattiecas uz uzglabāšanas vietas darbībām attiecībā uz preču uzglabāšanu muitas noliktavās, un h) apakšpunkts paredz triju gadu ierobežojumu pieteikumiem, kas attiecas uz tāda paša veida darbībām un preču atļaujām.

37. Visas šīs prasības, manuprāt, pilnībā vai pārsvarā ir materiāli tiesību nosacījumi.

2. 211. panta 2. punkta vieta Savienības Muitas kodeksa struktūrā

38. 211. pants ir ietverts Savienības Muitas kodeksa VII sadaļas 1. nodaļā “Vispārīgi noteikumi” ar nosaukumu “Īpašās procedūras”. 1. nodaļa aptver Savienības Muitas kodeksa 210.–225. pantu.

39. Minētās 1. nodaļas noteikumu organizēšana brīvi notiek pēc modeļa, kad vienam vai diviem pilnībā vai pārsvarā materiāliem noteikumiem, kas attiecas uz atļauju (211. pants), īpašās procedūras pabeigšanu (215. pants) vai preču pārvietošanu (219. pants) un parastajiem apstrādes veidiem (220. pants), seko pants “Pilnvaru deleģēšana”, kas pilnvaro Komisiju pieņemt deleģētos aktus, papildinot dažas nebūtiskās šo tiesību normu daļas (212., 216. un 221. pants), un pants “Īstenošanas pilnvaru piešķiršana” (213., 217. un 222. pants), uzdotot Komisijai “ar īstenošanas aktiem precizēt procedūras noteikumus” attiecībā uz daļu no šīm materiālajām tiesību normām¹⁸.

40. Tāpēc neuzskatu, ka Savienības Muitas kodeksa struktūra liecina par labu tam, ka 211. panta 2. punkts būtu jāuzskata par procesuālu tiesību normu. Gluži pretēji, 211. panta 2. punkta iekļaušana VII sadaļas 1. nodaļā ir vieta, kur varētu gaidīt materiālu, nevis procesuālu tiesību normu.

¹⁸ Nav īpašu pantu, kas pilnvarotu Komisiju pieņemt deleģētos aktus vai prasītu tai precizēt procedūras noteikumus, kuri pievienoti 210. pantam, kas attiecas uz īpašo procedūru darbības jomu, 214. pantam, kas attiecas uz uzskaites prasībām, vai 218. pantam par tiesību un pienākumu nodošanu.

C. Vai tomēr 211. panta 2. punktu var piemērot ar atpakaļejošu datumu?

41. Savienības materiālās tiesību normas izņēmuma gadījumos var interpretēt tā, ka tās attiecas uz faktiem, kas radušies pirms to spēkā stāšanās, proti, ja vien no to teksta, nospraustā mērķa vai uzbūves viennozīmīgi izriet, ka tām piemīt šāda iedarbība¹⁹.

42. Spriedumā *Beemsterboer Coldstore Services* Tiesa šajā ziņā nosprieda, ka ir lietderīgi piemērot jauno, grozīto materiālās tiesību normas redakciju situācijām, kas pastāvējušas pirms tās stāšanās spēkā, jo jaunā redakcija “būtībā ir interpretējoša”²⁰. Šādā gadījumā šajā lietā aplūkotā noteikuma grozītā redakcija tika pieņemta ar mērķi uzlabot tiesisko drošību, un, tā kā jaunais teksts stiprināja attiecīgo tirgotāju tiesiskās palāvības aizsardzību, tiesiskās drošības un tiesiskās palāvības aizsardzības principi izslēdz grozītās redakcijas piemērošanu situācijām, kas pastāvējušas pirms tās stāšanās spēkā²¹.

43. Turpretim Savienības Muitas kodeksa 221. panta 2. punkts ievieš būtiskas izmaiņas agrākajos tiesību aktos. Kopienas Muitas kodeksa īstenošanas regulas 294. pantā tika izmantots formulējums, saskaņā ar kuru muitas dienesti “var piešķirt atļauju ar atpakaļejošu datumu”, savukārt Savienības Muitas kodeksa 221. panta 2. punktā ir noteikts, ka šīs iestādes “piešķir atļauju ar atpakaļejošu datumu”, ja ir izpildīti visi uzskaitītie nosacījumi (vai nu pilnībā, vai galvenokārt saturiski). Tās noteikti nav tikai interpretācijas izmaiņas.

44. Ne preambulā, ne likumdošanas vēsturē neesmu atradis norādes, ka būtu bijusi paredzēta jebkāda Savienības Muitas kodeksa 211. panta 2. punkta piemērošana ar atpakaļejošu spēku.

45. Man arī jānorāda, ka iesniedzējtiesas jautājums ir par to, vai galapatēriņa procedūras tiesību normas var piemērot ar atpakaļejošu spēku. Atļauju galapatēriņa procedūrai var piešķirt tikai ar noteiktiem nosacījumiem, un tādējādi šī procedūra ir izņēmums no vispārējiem muitas noteikumiem. Tiesību normas, kas reglamentē šo procedūru, kopumā būtu jāinterpretē stingri²². Atļaujas piešķiršana ar atpakaļejošu spēku saskaņā ar Savienības Muitas kodeksa 211. panta 2. punktu un Savienības Muitas kodeksa deleģētās regulas 172. panta 1. punktu arī ir izņēmums no vispārējā noteikuma par tādu atļauju piešķiršanu, uz kurām attiecas īpaši nosacījumi. Atļaujas piešķiršana ar atpakaļejošu spēku no datuma, kurā beidzies sākotnējās atļaujas derīguma termiņš, saskaņā ar Savienības Muitas kodeksa 211. panta 2. punkta h) apakšpunktu un Savienības Muitas kodeksa deleģētās regulas 172. panta 3. punktu ir vēl viens izņēmums no vispārējiem noteikumiem par atļaujām ar atpakaļejošu spēku, uz kuru attiecas vēl papildu nosacījumi. Tāpēc šo noteikumu piemērošanas *ratione temporis* plaša interpretācija nešķiet pamatota.

D. Par otro un trešo jautājumu

46. Atsevišķa prasība procesuālo tiesību normu piemērošanai faktiskajai situācijai pirms šo tiesību normu spēkā stāšanās dienas ir tāda, ka lieta ir “izskatāma” brīdī, kad procesuālās tiesību normas stājas spēkā. Atbilde uz pirmo jautājumu liek apšaubīt iesniedzējtiesas uzdoto otro un trešo jautājumu. Tāpēc nav jārisina jautājums par to, vai lieta bija “izskatāma” brīdī, kad sāka piemērot Savienības Muitas kodeksa 211. panta 2. punktu (2016. gada 1. maijs).

¹⁹ Spriedums, 2006. gada 9. marts, *Beemsterboer Coldstore Services* (C-293/04, EU:C:2006:162, 21. punkts).

²⁰ Turpat, 22. un 23. punkts.

²¹ Turpat, 25. un 26. punkts.

²² Pēc analogijas skat. spriedumus, 1999. gada 11. novembris, *Söhl & Söhlke* (C-48/98, EU:C:1999:548, 52. punkts); 2010. gada 29. jūlijs, *Isaac International* (C-371/09, EU:C:2010:458, 42. punkts); un 2010. gada 14. janvāris, *Terex Equipment* u.c. (C-430/08 un C-431/08, EU:C:2010:15, 42. punkts).

IV. Secinājumi

47. Tāpēc iesaku Tiesai sniegt iesniedzējtiesai šādu atbildi uz pirmajiem trim uzdotajiem jautājumiem:

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 952/2013 (2013. gada 9. oktobris), ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu, 211. panta 2. punktu kā materiālu tiesību normu piemēro tikai pieteikumiem, kuru atpakaļejošais atļaujas periods sāktos 2016. gada 1. maijā.